

سیر تطور "فتی" در قرآن، شعر جاهلی و اشعار مولانا جلال‌الدین محمد در دیوان شمس تبریزی و مثنوی معنوی

منیژه قدرتی وایقان¹، شهلا بختیاری²

1- دانشجوی دکتری تاریخ اسلام، دانشکده ادبیات، گروه تاریخ دانشگاه الزهراء (س)، نویسنده مسئول

2- دانشیار دانشکده ادبیات، گروه تاریخ، دانشگاه الزهراء (س)

چکیده

با دقت در متن آسمانی قرآن به واژگانی برخورد می‌شود که ریشه در شعر جاهلی دارند و در بافت جدید، ضمن حفظ هویت، بار معنایی ویژه‌ای یافته‌اند. "فتی" که در فرهنگ و تمدن اسلامی نماینده پدیده فتی‌گری و جوانمردی است از واژگان پرکاربرد در قرآن است. این واژه با قرارگیری در متن قرآن این قابلیت را یافت تا در مکاتب فکری و اعتقادی چون تصوف نفوذ نموده و به واژه‌ای قابل اعتنا تبدیل شود. یافتن مفهوم واژه "فتی" و آگاهی از تغییرات اعتقادی، اجتماعی و فردی "فتی" در قرآن و شعر جاهلی و مقایسه آن با مفهوم و خصوصیات آن در دیوان شمس و مثنوی معنوی مولانا هدف اصلی نوشتار حاضر است. به منظور نیل به این هدف روش هرمنوتیک "مفسر محور" هایدگر مورد استفاده قرار گرفته است. به نظر می‌رسد متن قرآن با اتکا بر واژگان عرفی و آشنای مخاطبان، به بیان مراد اصلی خویش پرداخته و در خصوصیات این واژه، نسبت به کاربرد آن در شعر جاهلی، انقلابی نگرشی ایجاد نموده است. مولانا نیز در اشعار خود با حفظ اصالت واژه، تعریف جدیدی از "فتی" در ابعاد فکری و عملی ارائه نموده است.

واژگان کلیدی: فتی، شعر جاهلی، قرآن کریم، اشعار مولانا، هرمنوتیک